

Tisztelt családtagok, hozzátartozók, gyászoló gyülekezet!

Egyetemi oktatókként 26 éven át kollégák voltunk Gál Lászlóval a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetemen a filozófiai képzés magyar tagozatán, az utóbbi években a Magyar Filozófiai Intézetben. Engedjék meg, hogy búcsúzásképpen mondjak néhány szót Gál László kollégánk és barátunk egyetemi tevékenységéről, azokról a szakmai és emberi értékekről, amelyeket ő képviselt a körünkben.

Gál László a kolozsvári egyetemen a logika tanára volt. Apáczai Csere János és Böhm Károly logikai műveinek a gondozójaként tudatában volt annak, hogy tudományos és oktatói tevékenységével a magyar nyelvű logikai képzés hosszú ideje megszakadt hagyományát éleszti újra az egyetemen. Sokszor mondta félig tréfásan, félig komolyan, hogy „itt én vagyok a magyar logika”, arra utalva, hogy ő az egyedüli, aki manapság Kolozsvárott magyar nyelven műveli ezt a szakterületet. És aggodalommal tekintett a jövőbe: vajon, ha egyszer bekövetkezik az elkerülhetetlen, lesz-e még folytatója ennek a tevékenységnek. Az aggodalma nem volt alaptalan. Hiszen ő maga komolyan készült erre az egyetemi oktatói és kutatói pályára, ahol szinte a semmiből építette újra, saját tudományos kutatásaival meg is alapozva a logika magyar nyelvű oktatását. Hosszú távú kutatások során vizsgálta a logikusság működési elveit, nemcsak a gondolkodásban, hanem a román és magyar nyelvhasználat összehasonlító tanulmányozása által is. E kutatások eredményei a doktori disszertáció megvédése és publikálása után is visszaköszönnek számos konferencia előadásban és tanulmányban, melyek a *Nyelv és logikusság, Társadalom és logikusság, Egyén és logikusság* kötet sorozat tartalmát alkotják. Kutatásaira felfigyeltek a szakmai körök, s eredményeit további kutatások során hasznosítják. Az említettek mellett számos egyetemi tankönyv és jegyzet szerzője is, amelyekkel a logika tanítását igyekezett könnyíteni, a hiányokat pótolni. Innen nézve joggal érezzük úgy, hogy Gál László kollégánk túl korán ment el, s ezzel egy olyan egyedülálló munkálkodás szakadt meg, amelyet még hosszú ideig kellett volna folytatnia, s e veszteség pótolhatatlan. De Gál László három évtizedet felölelő és most már véglegesen abbamaradó gazdag oktatói és kutatói tevékenysége nemcsak aggodalomra ad okot, hanem a további folytatás reményére is feljogosít. Hiszen fiatalabb kollégái, tanítványai számára továbbhaladási lehetőségeket kínál az általa megnyitott úton, hogy távozásával ne szűnjék meg a logika magyar nyelvű oktatása.

A szakmai, tudományos teljesítményei mellett Gál László kollégánknak és barátunknak azok az emberi értékei fognak igazából hiányozni számunkra, amelyeket robusztus természetével társult, különleges, olykor nyers, néha szeszélyes megnyilvánulásokban kifejeződő, de mégis hiteles és bizalmat keltő, biztonságot sugalló lényre hordozott. A néha túlzottan is keménykedő fellépései mögül zárkózott, de jó érzéssel áthatott, melegséget árasztó és szeretetre vágyó személyiség bukkant elő, amit kollégái, tanítványai megéreztek, és ráfigyelést, együttérzést ébresztett bennük. Egyéni kommunikációs stílusával, sajátos humorával, alapjában derűs természetével sokszor teremtett jó hangulatot maga körül. Kitűnt gyakorlati érzékével, ami közös ügyek felvállalására és intézésére készítette, olyan problémák megoldására, amelyek mellett mások könnyen elmentek, ő viszont foglalkozott velük, s ez a környezetének sokszor hasznára vált. Az embertársaihoz való viszonyára, velük szembeni magatartására jellemző, hogy halála hírére a román és a magyar kollégái, barátai egyaránt a pótolhatatlan emberi veszteség érzésének adták tanújelét, kiemelve, hogy halálával nemcsak egy szakmailag elkötelezett kollégát veszítettünk el, hanem egy jó barátot, egy jó embert, egy „szív-embert”,

ahogyan az egyik kollégánk mondta, akinek a mindennapi megnyilvánulásai sokszor érzékenyen érintettek, nyomot hagytak bennünk, s az emlékeinkben is megőrződnek az olyan élményeink között, amelyek révén mi magunk is egy kicsit jobbra válhatunk.

Gál László kollégánk élete nem volt mentes nehézségektől, az erkölcsi integritását, a gyakorlati elbíró képességét próbára tevő eseményektől, küzdelmekről. Többnyire sikerült felülkerekednie az ilyen helyzeteken és továbblépnie. De a velük járó kudarcok, lehangoltság, szenvedés nem múlt el nyomtalanul. S mindez betetőződött azzal, hogy utolsó éveiben, a hirtelen rátört betegség következtében, maga a szenvedés vált számára a meghatározóvá; nemcsak fizikai értelemben, hanem a szellemi és társas élet tekintetében is. Mi lehet fájdalmasabb egy tanárnak, mint egy olyan sorscsapás, melynek következtében minden élet- és akaratereje, s a kollégái támogató együttérzése ellenére is egy idő után abba kell hagynia a tanítást, mivel leküzdhetetlen nehézségekbe ütközik számára a közlekedés az otthonából az egyetemre, s a megszólalás, az ismeretek átadásához nélkülözhetetlen beszéd? Emberi tartására jellemző, hogy türelemmel viselte a szenvedést, ami a sorsává vált. S ez az, ami minket (tovább)élőket is elkerülhetetlenül próbára tett és tesz. Talán mi sem álltunk kellőképpen a helyzet magaslatán, amikor a zsúfolt, rohanó életünk sodrásában olykor türelmetlenebbeknek bizonyultunk a kollégánk türelemmel vállalt betegségével szemben, s utolsó évében hagytuk, hogy megritkuljon a vele való kommunikáció, elszakadozzanak körülötte a kapcsolatok szálai, s fokozatosan magára maradjon a mozgását, a beszédképességét súlyosan korlátozó betegségével, miközben tehetetlenül szemléltük ennek az emberileg egyre méltatlanabbá váló létállapotnak az elhatalmasodását.

Gál László kollégánk, barátunk elment közülünk, s ez immár visszafordíthatatlan. Hiánya mindannyiunk vesztesége: a kollégáké, az egyetemé, a filozófiai közösségé egyaránt. A veszteség mindig a mienk, az élőké. Ennyi, amivel utána maradunk.

Kedves Laci! Nyugodjál békében!

Kolozsvár, 2018. december 23.

Veress Károly